

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Croitor Alexei în numele inculpatului, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Grițac Vasile XXXXX, născut la XXXXX, originar
și domiciliat în XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

- 1. prima instanță:** 05.10.2018 – 27.04.2021;
- 2. instanța de apel:** 23.06.2021 – 15.09.2021;
- 3. instanța de recurs:** 28.03.2022 – 22.06.2022.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 27 aprilie 2021, **Grițac Vasile XXXXX** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 186 alin. (2) lit. c), d) și art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 9 (nouă) luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, pentru fiecare infracțiune.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor stabilite, i s-a stabilit o pedeapsă definitivă sub formă de 1 (unu) an și 3 (trei) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, la pedeapsa stabilită a fost cumulată parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 06 iunie 2019, stabilindu-i-se lui Grițac Vasile XXXXX pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe

termen de 1 (unu) an și 4 (patru) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de semiînchis.

S-a dispus încasarea din contul lui Grițac Vasile în beneficiul lui Melnic Serghei suma de 6 000 (șase mii) lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune.

A fost respinsă acțiunea civilă depusă de reprezentantul părții vătămate SC „Mira Veșnem”, Țanga Dumitru, ca fiind neîntemeiată.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a reținut că, Grițac Vasile XXXXX, în intervalul de timp din luna ianuarie 2018 până la 01 iulie 2018 ora 13.00 min., urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, a pătruns în încăperea situată pe adresa XXXXX, care aparține SC “Mira Veșnem” SA de unde a sustras: 10 calorifere din fontă de culoare albă a câte 8 secții (valoarea per unitatea acesteia constituie 640 de lei) în suma de 6 400 lei; 2 calorifere din fontă de culoare albă a câte 7 secții (valoarea per unitatea acesteia constituie 560 de lei) în suma de 1 120 lei; 2 calorifere din fontă de culoare albă, a câte 5 secții (valoarea per unitatea acesteia constituie 400 de lei) - în suma de 800 de lei, cauzându-i părții vătămate SC “Mira Veșnem” SA o daună în proporții considerabile în valoarea totală de 8 320 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Grițac Vasile XXXXX, a comis infracțiunea, prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, furtul, adică *sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot el, în perioada de timp 10.01.2019-20.01.2019, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin forțarea unei plase metalice a pătruns în șura situată pe str. XXXXX, care-i aparține cet. Melnic Serghei de unde a sustras pe ascuns următoarele bunuri: un aparat de sudat electric de model “Poton” la prețul de 2 000 lei; și două aparate de sudat la prețul fiecare a câte 2 000 lei în sumă totală de 4 000 lei, astfel cauzându-i părții vătămate Melnic Serghei o daună în proporții considerabile în sumă de 6 000 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Grițac Vasile XXXXX, a comis infracțiunea, prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, furtul, adică *sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată împotriva acesteia a declarat apel:

- *inculpatul Grițac Vasile*, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu stabilirea unei noi categorii de pedeapsă, și anume munca neremunerată în folosul societății, afirmând că se află la evidența Spitalului Psihiatric Codru, o are la întreținere pe mama sa și cei 3 frați minori ai săi;

- *avocatul Croitor Alexei în numele inculpatului Grițac Vasile*, care a solicitat

casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă neprivativă de libertate. În motivarea apelului, apărătorul a evidențiat că raționamentul care poate condiționa aplicarea pedepsei penale, are la origine persoana inculpatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a acestuia în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă, conduita bună, stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită și comportarea sinceră în cursul procesului.

Analizând în cumul aceste circumstanțe, în raport cu sancțiunea prevăzută de norma penală imputabilă inculpatului, precum și asemenea criterii personale cum ar fi: vârsta inculpatului, starea socială și financiară, împrejurările comiterii faptei prejudiciabile, se poate de conchis că, în cazul dat, corectarea inculpatului este posibilă fără aplicarea unei pedepse penale privative de libertate.

Însă, în viziunea apelantului, prima instanță, la pronunțarea sentinței nu a ținut cont de prevederile art. 101 alin. (1), art. 384 alin. (3), art. 385 alin. (1) Cod de procedură penală, or aceste prevederi legale impun în sarcina instanței de judecată ca la adoptarea sentinței, să fie soluționate următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: 6) dacă există circumstanțe care atenuază sau agravează răspunderea inculpatului și care anume; 7) ce măsură de pedeapsă urmează să fie stabilită inculpatului, luând în considerare și recomandările serviciului de resocializare, dacă o asemenea anchetă a fost efectuată. Prin urmare, prima instanță nu a dat o apreciere cuvenită prevederilor legale ce guvernează speța dedusă judecătii, în partea stabilirii unei pedepse echitabile, în corespundere cu gravitatea faptei săvârșite.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2021 apelurile declarate au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1. Pentru a se pronunța în sensul dat, instanța de apel, verificând probele administrate prin prisma prevederilor art. 95 Cod de procedură penală, adică din punct de vedere a admisibilității lor, le-a apreciat ca fiind pertinente, concludente și utile, or în ședință nu s-au stabilit circumstanțe care să indice la admiterea a careva încălcări esențiale, ce ar determina neadmiterea lor.

Totodată, instanța de apel a reținut că sentința se contestă în partea individualizării pedepsei, astfel, temei pentru a interveni în sentință din oficiu, conform art. 409 alin. (2) Cod procedură penală cu privire la încadrarea juridică, lipsește.

În aceeași ordine de idei, reieșind din principiul individualizării pedepsei, potrivit prevederilor art. 75-78 Cod penal, instanțele judecătorești în toate cazurile vor aplica o pedeapsă echitabilă, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează

răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Circumstanțe agravante conform art. 77 Cod penal în privința inculpatului Grițac Vasile instanța de judecată a reținut săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru acțiuni similare, aceasta fiind dedusă direct din revindicarea, potrivit căreia Grițac Vasile a fost condamnat în baza sentinței Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 16.03.2015, fiind recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (2) și art. 287 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea unei pedepsei sub formă de 250 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Prin încheierea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 16.11.2015, orele de muncă neremunerată s-au substituit cu privarea de libertate pe un termen de 4 luni; iar la 28.03.2016 Grițac Vasile a fost eliberat după executarea pedepsei.

Circumstanțe atenuante conform art. 76 Cod penal în privința inculpatului Grițac Vasile instanța de judecată nu a reținut.

Astfel, în privința personalității inculpatului Grițac Vasile, instanța a reținut că acesta are antecedente penale, fiind anterior condamnat prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 06 iunie 2019 în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsa sub formă de 120 ore muncă neremunerată în folosul comunității (f.d. 200-201).

Potrivit informației parvenite de la Biroul de Probațiune la 05.03.2021, reiese că Grițac Vasile fiind condamnat prin sentința nominalizată, nu a executat pedeapsa penală sub formă de 120 ore muncă neremunerată în folosul comunității (f.d. 26).

În astfel de împrejurări, având în vedere cumulul de circumstanțe stabilite în procesul de examinare a cauzei penale, de faptul că inculpatul s-a eschivat de la examinarea cauzei penale în privința sa de către instanța de judecată, fapt prin ce a condiționat tergiversarea procesului penal, dând dovadă că nu a conștientizat gravitatea acțiunilor sale ilegale, și ținând cont de sancțiunea alternativă a legii penale materiale, instanța de apel a considerat că aplicarea în privința inculpatului a pedepsei cu închisoarea este corectă și justificată. Or, în privința inculpatului nu poate fi stabilită pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, întrucât pedeapsa vizată a fost stabilită pentru condamnarea anterioară, pe care ultimul nu a executat-o. În asemenea condiții, aplicarea în mod repetat a unei astfel de pedepse ar fi absolut ineficientă și nu ar îndeplini scopul pedepsei penale.

În partea ce ține de executarea unei pedepse pecuniare, instanța de apel a stabilit că Grițac Vasile nu este angajat în câmpul muncii, prin urmare fiind lipsit de surse de venit, nu este solvabil, va fi în incapacitate de plată și îi va îngreuna starea materială precară la moment.

Având în vedere toate cele menționate mai sus, instanța de apel a fost solidară cu aprecierea primei instanțe precum că corectarea și reeducarea inculpatului Grițac Vasile este posibilă doar cu aplicarea față de acesta a unei pedepse cu închisoare, cu executare reală.

4. La data de 07 februarie 2022, *avocatul Croitor Alexei în numele inculpatului Grițac Vasile* declară recurs ordinar, și invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită repunerea în termen a recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, invocând aceleași motive formulate în cererea sa de apel (*a se vedea pct. 2 din prezenta decizie*).

4.1. Pe marginea recursului declarat a depus referință procurorul de nivelul Curții Supreme de Justiție care a solicitat inadmisibilitatea acestuia, pe motiv că este declarat peste termen.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Reieșind din materialele cauzei, instanța de recurs remarcă faptul că recurentul a fost prezent la pronunțarea dispozitivului (f.d. 68, vol. I) și deci, cunoștea soluția pronunțată pe cauza dată, precum și despre data când va fi pronunțată decizia motivată.

Totodată, se constată că recursul nominalizat a fost declarat la data de 07.02.2022, iar decizia instanței de apel a fost pronunțată la data de 20.10.2021 (f.d. 88, vol. I). Prin urmare, termenul de declarare a recursului ordinar în prezenta cauză penală, a început a curge la data de 21.10.2021 și a expirat la data de 22.11.2021.

Din cele reținute mai sus, rezultă cu certitudine că recurentul a declarat recurs ordinar peste termenul legal, rezervat de legiuitorul autohton pentru calea de atac – recursul ordinar.

În această ordine de idei, Colegiul penal subliniază că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul

de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodiș vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

Așadar, art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului. Astfel, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

Prin urmare, Colegiul penal, constatând încălcarea de către recurent a prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, ajunge la concluzia inadmisibilității recursului declarat de către avocatul Croitor Alexei în numele inculpatului Grițac Vasile, din motiv că este depus peste termen.

6. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Croitor Alexei în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui **Grițac Vasile XXXXX**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **28 iulie 2022**.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana